

Bokmeldinger

Pentecostal Penetration into the Indian Community in Metropolitan Durban, South Africa. Av G. C. Oosthuizen. Human Sciences Research Council, Pretoria, South Africa, Durban 1975, 356 s.

Moving to the Waters. 50 Years of Pentecostal Revival in Bethesda, 1925–1975. Av G. C. Oosthuizen. Bethesda Publications, Durban 1975, 239 s., ill.

Professor Oosthuizen er leder for den religionsvitenskapelige avdeling ved University of Durban-Westville, som er spesielt beregnet på Sør-Afrikas indere. Universitetet har nye og vakre bygninger et stykke utenfor byen. Jeg kjenner O. både fra samvær i Sør-Afrika og fra internasjonale konferanser som en engasjert evangelisk forkynt og en solid teolog med vide perspektiver. Han har doktorgrader fra University of South Africa og fra Amsterdams frie universitet. O. inntar et modig standpunkt mot apartheid. Tidligere er han særlig kjent for sine to bøker *Post Christianity in Africa*, 1968, og *Theological Battleground in Asia and Africa*, 1972.

O. er professor i sammenlignende religionsvitenskap, men er i sin forskning særlig opptatt av misjonsproblemer, og da ikke ut fra teoretiske spekulasjoner. Hans utgangspunkt er iakttagelser av den misjonerende kirke. I Sør-Afrika vil det idag i praksis ikke i første rekke dreie seg om vestlige misjo-

nærers virke, men om den misjons- og proselyttvirksomhet som de såkalte Independent Churches og pinsebevegelsen står for. Disse to grupper glir over i hverandre i den sørafrikanske situasjon. O. tilhører den reformerte kirke, men tror på samarbeid, også med pinsevennene.

De to bøkene som her anmeldes er frukter av fem års studier innenfor samme område, pinsebevegelsens ekspansjon blant Sør-Afrikas indere. Boken om Bethesda Temple Church er nok av mindre interesse for norske lesere. Men i seg selv er boken interessant nok. Den er konsentrert om en enkelt mann, pastor *John Francis Rowlands* og hans verk. Rowlands far var en velstående engelsk kveker som bosatte seg i Sør-Afrika etter første verdenskrig. Utgangspunktet var Rowlands seniors forkynnervirksomhet og juniors traktatvirksomhet. Allerede i 1925 må virksomheten betegnes som Pentecostal. J. F. Rowlands holdt sin første preken i en sal «full av tomme benker» da han var 16 år gammel. I 1975 var han leder for en kirke med 77 menigheter. Deres hovedorgan er fra 1940 «*Moving Waters*», som allerede i 1953 hadde et opplag på 10.000. Alle disse pinsemenighetene har dobbelt navn, først et bibelsk som Emmaus eller Bethlehem og så tilføyelsen *Temple*, fordi man tar sikte på den indiske befolkning med hindubakgrunn. Menighetene driver ikke bare evangelisering, men også sosialt arbeid og

har et stort undervisningsprogram som omfatter søndagsskole med ca. 8.500 barn (1975) og et stort bibel College. Menighetene er meget bevisst misjonerende og har egne misjonærer i tillegg til menighetsprester og evangelister. Ytre misjonen drives i India, Sri Lanka (Ceylon), Nepal og Malaysia.

Menighetene skiller seg visstnok ikke meget fra pinsemenigheter i andre deler av verden, verken med hensyn til sosiologisk sammensetning, teologi eller fromhetsliv, vel å merke når man tar i betraktning at det vesentlig dreier seg om indere i Sør-Afrika. Det ser likevel ut til at helbredelse og helligholdelse av søndagen spiller større rolle enn i europeisk pinsebevegelse.

Den grundige boken om pinsebevegelsens inntrengen blant Durban indere er i like høy grad som Bethesdaboken bygget på feltundersøkelser, men er i mindre grad case study preget og har videre perspektiver og har større almen interesse. Jeg er barnslig nok til å glede meg over å finne min bok om *The Pentecostal Movement* i O.'s *Selected Bibliography*.

I *Pentecostal Penetration into the Indian Community in Metropolitan Durban* har O. på en overbevisende måte prøvd å kartlegge de faktorer som begunstiger nettopp pinsebevegelsens ekspansjon blant inderne i en storby som Durban. Dette hovedsiktepunkt er satt inn i en solid historisk-sosiologisk og teologisk kontekst. – Allerede kap. II gir grundig informasjon om den indiske befolkning i Durban med historikk, lovgivning, sosiale forhold, utdannelse og religiøs bakgrunn, alt sammen statistisk underbygget. Med utgangspunkt i den

internasjonale pinsebevegelse presenteres så i de neste to kapitler de pinsekirker som finnes i Durban. I kap. V kommer så en undersøkelse av hvordan pinsevevne selv forklarer sin konversjon fra hinduismen. De følgende to kapitler tar for seg de teologiske aspekter på indernes pinsebevegelse i Durban, med særlig vekt på helbredelsesfenomenene. Og boken avsluttes med en sosiologisk analyse av denne afrikansk-indiske pinsebevegelse.

Boken er meget vel verdt et studium, for: «It seems however that the future of the church in the Indian community in Metropolitan Durban will be largely in the hands of the Pentecostal churches.» Og det gjelder nok ikke bare inderne i Durban.

Nils E. Bloch-Hoell

Religionerna i historia och nutid.
Av Helmer Ringgren/Ake V. Ström,
Sjätte omarbetade upplagen. Verbum, Stockholm 1974, 480 s.

Siden denne boken kom i første utgave i 1957 er den blitt det klassiske verket i religionshistorie i Norden. Boken er også oversatt til tysk, fransk, finsk, nederlandsk, engelsk og portugisisk og har vunnet internasjonal anerkjennelse, og det med rette. Innen rammen av denne boken er det samlet en utrolig mengde religions-historiske opplysninger og en fylde av innsikt som er ordnet med et sikkert systematisk grep på en instruktiv og oversiktlig måte. At man rent faglig kan stole på denne fremstillingen er naturligvis helt avgjørende. Hva

jeg imidlertid vil fremheve som særlig fortjenstfullt ved Ringgren/Strøm er det som, især i den siste utgaven, skiller den klart fra eldre håndbøker. Intensjonen kommer frem allerede i forordet, og er fulgt godt opp i den senere fremstilling: «Vi har strävat efter att framställa religionerna icke som kuriosa utan som levande tro och liv och därför ständigt givit ett avsnitt om «Fromhet och moral», samt jämnförelsevis rikliga citat ur källorna . . . , där väderbörande religionsbekännare själva kommer till tals.» Dette er precis de retningslinjer som jeg mener moderne fremstillinger av religionene bør følge. Derfor må jeg også erklære meg enig med forfatterne i at faget heller bør hete religionsvitenskap enn religionshistorie. Det viser seg erfaringsmessig at de som går inn for religionshistorien har lite syn for religionenes *forandring* når unntas det som kan leses ut av de religiøse tekstene. Sosiologiske faktorer og religionenes gjensidige påvirkning innenfor fromhetslivets område har hyppig vært oversett, og fremstillingene har fått et statisk preg. Ringgren/Strøm tar hensyn til det faktum at religionene i sin utforming og praksis forandres fra sted til sted og fra den ene periode til den andre. Det er klart at den metode Ringgren/Strøm har fulgt er langt mer krevende enn den «klassisk-historiske», idet kravene til global oversikt blir maksimale. Slike maksimale krav er det ingen som kan fylle hundre prosent, men det skal ikke bli lett å løse oppgaven på en bedre måte enn slik R./S. har gjort det.

Et verk som kom ut for første gang nær 20 år tidligere står selvsagt i fare for å henge etter på en-

kelte måter. Ikke sjelden ser vi at de viktigste forandringer ved nyutgaver er den at litteraturlisten omfatter nye bøker som det kanskje i liten grad er tatt hensyn til i fremstillingen. Den slags slurv kan man ikke besykke R./S. for. Sant nok, det lar seg gjøre å supplere litteraturlistene med nyere arbeider som det hadde vært ønskelig å vise til. – Det går f. eks. ikke an som Strøm gjør å vise til Linderholms og Briems foreldede fremstillinger av pinsebevegelsen uten også å nevne nyere monografier. Og her og der undrer man seg over at, især den eldste av forf., ikke synes å kjenne nye reviderte utgaver av endel standardverker. Men slike mangler er små og preger på ingen måte fremstillingen. Tvert imot viser forfatterne et imponerende kjennskap til den relevante litteratur innenfor mange og meget forskjellige spesialområder.

Den sjettede utgaven av R./S.'s standardverk er til dels sterkt omarbeidet. Boken er blitt mer lettest, idet mange faguttrykk på grunnsporene er tatt bort, likedan etymologiske forklaringer og detaljer fra den eldre religionshistorie. Til gjengjeld er nåtiden fylligere behandlet, og en rekke nye bevegelser som scientologi og den karismatiske bevegelse er (meget knapt) omtalt. Man savner ellers omtale av nyreligiøse bevegelser som «Den forente familie» (Unification Church), som religionsvitenskapelig er ganske interessant, og de mange utgaver av transcendentale meditasjon, som har ekspandert sterkt også i Norden.

Det er klart at selv et kvalitetsarbeid som R./S.'s har sine svakere partier. Omtalen av pinsebevegel-

sen er et av dem, og avsnittet om afrikanske religioner er svært knapt. Men alt i alt har vi i Ringgrens og Strøms siste utgave en bok som på mange måter er mønstergyldig i sin behandling av religionene i fortid og nåtid, en håndbok som både studenter, prester og fagteologer med stort utbytte kan studere og siden vende tilbake til.

Nils E. Bloch-Hoell

På vejen til Japan. Av Knud Holst Andersen m.fl. DMS-Forlag, Hellerup 1974, 86 s. ill.

Bak denne lille boken står Det danske Missionselskab og Den nordiske Østiasiamisjon, og ikke

mindre enn 7 artikkelforfattere. Boken er utarbeidet som studiehefte, men kan utmerket godt også nyttes som reisehåndbok for misjonsinteresserte som tenker seg til Japan. Blant artiklene vil jeg fremheve Notto Reidar Thelles, *Møte med japansk buddhisme*. På de knappe ti sidene gir han en meget lettlest innføring i emnet: *Religionerne i Japan*. Lidt statistikk burde ha vært kommentert bedre, ikke minst den eiendommelighet at mange japanere åpenbart er knyttet til mer enn *en* religion. Noe overfladisk må nødvendigvis en så liten fremstilling av et så stort emne bli. Men her gis mange gode opplysninger, supplert med en nyttig, men knapp litteraturliste.

N. E. B. - H.